

LIETUVOS – TURKIJOS DVIŠALĖ PREKYBA

2020 m. balandžio 17 d.

I. Turkijos ekonomika ir tarptautinė prekyba

Svarbiausi Turkijos ekonomikos sektoriai pagal sukuriamą pridėtinę vertę 2018 m. buvo pramonė (25%), didmeninė ir mažmeninė prekyba (14%), viešasis administravimas, gynyba, švietimas, žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas (13%), transportas ir saugojimas (9,1%), statybų sektorius (8,0%).

2019 m. Turkijos prekių eksportas siekė 171 mlrd. USD. Prekyba su ES rinka sudarė apie 49% Turkijos prekių eksporto (į Vokietiją – 9,0%, į Jungtinę Karalystę – 6,3%, į Italiją – 5,4%), o iš ES nepriklausančių šalių 5,2% eksporto vertės tenka Irakui, 4,7% – JAV, ir 2,5% – Izraeliui.

2019 m. Turkijos importas siekė 201 mlrd. USD ir 34% importo vertės teko ES valstybėms narėms (iš Vokietijos – 8,9%, iš Italijos – 4,3%, iš Prancūzijos – 3,2%), o iš ES nepriklausančių šalių – 11% importo atvežama iš Rusijos, 9,2% iš Kinijos, 5,5% iš JAV, 3,3% iš Indijos.

Šaltinis: Eurostat, ICT Trade Map

II. Lietuvos ir Turkijos dvišalė prekyba

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Turkijos pagrindiniai rodikliai 2017–2019 m.

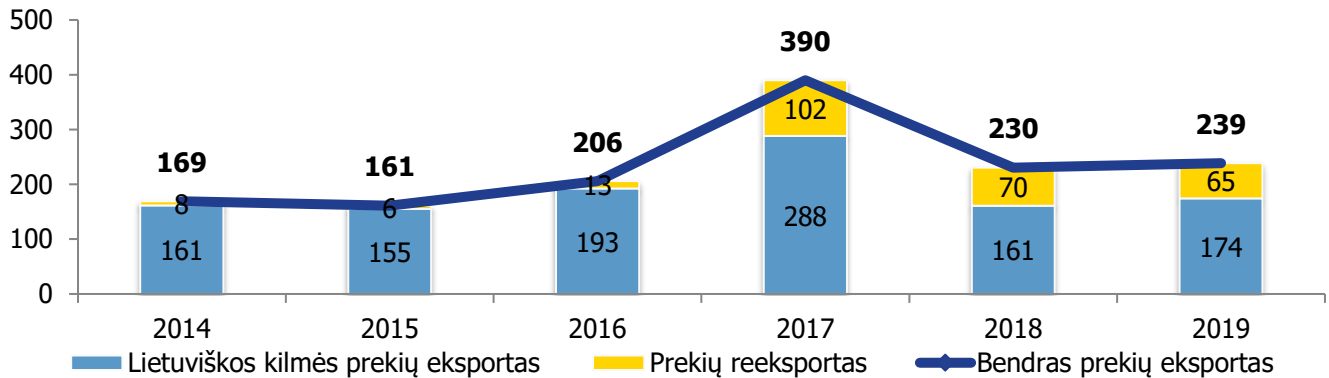
	2017		2018		2019	
	Dalis,%	Vieta	Dalis,%	Vieta	Dalis,%	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	1,5 %	19	0,8 %	23	0,8 %	23
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	2,1 %	17	1,0 %	22	1,0 %	23
Šalies dalis prekių reeksporte	0,8 %	19	0,6 %	22	0,5 %	24
Šalies dalis prekių importe	0,7 %	26	0,6 %	25	0,6 %	26
Paslaugos						
Šalies dalis paslaugų eksporte	0,1 %	47	0,4 %	27	1,0 %	22
Šalies dalis paslaugų importe	0,6 %	30	0,9 %	26	1,0 %	22

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

III. PREKYBA PREKĖMIS

2019 m. Turkija buvo 23-a didžiausia Lietuvos prekių eksporto rinka, kuriai teko 0,8% (239 mln. EUR) viso Lietuvos prekių eksporto. 73% Lietuvos prekių eksporto į Turkiją 2019 m. sudarė lietuviškos kilmės prekių eksportas ir 27% – reeksportas.

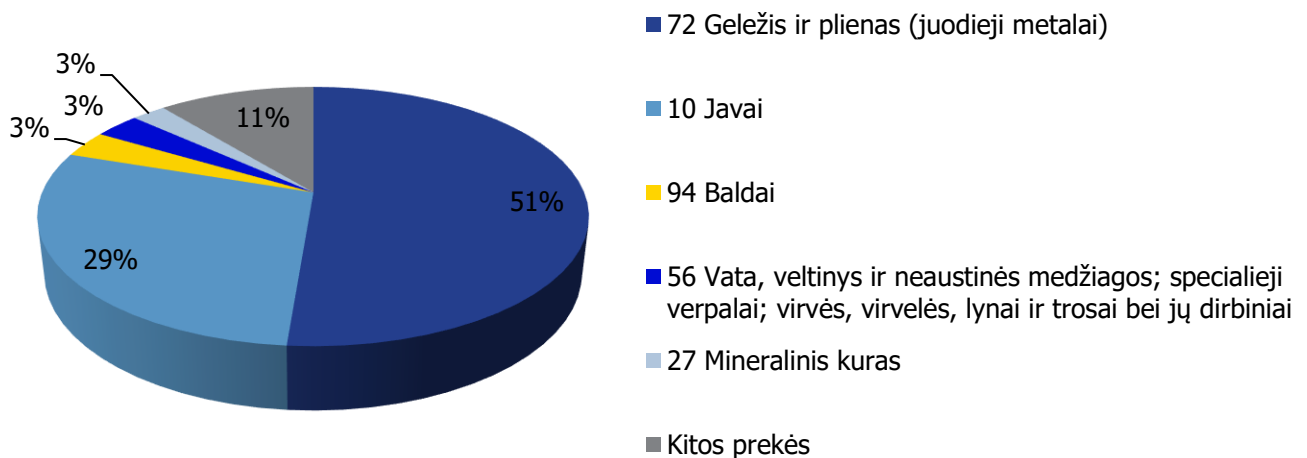
1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Turkiją 2014-2019 m., mln. EUR.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekėms Turkija 2019 m. buvo 23-a didžiausia eksporto rinka, kuriai teko 1,0% (174 mln. EUR) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Iš lietuviškos kilmės prekių į Turkiją daugiausiai buvo eksportuota geležies ir plieno (daugiausiai laužo) – 51% arba 89 mln. EUR (1-a didžiausia eksporto rinka), javų – 29% arba 50 mln. EUR (4-a didžiausia eksporto rinka), baldų – 3,3% arba 5,8 mln. EUR (29-a didžiausia eksporto rinka), vatos, specialiųjų verpalų ir kitų panašių prekių – 3,2% arba 5,5 mln. EUR (7-a didžiausia eksporto rinka).

2 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Turkiją struktūra 2019 m.

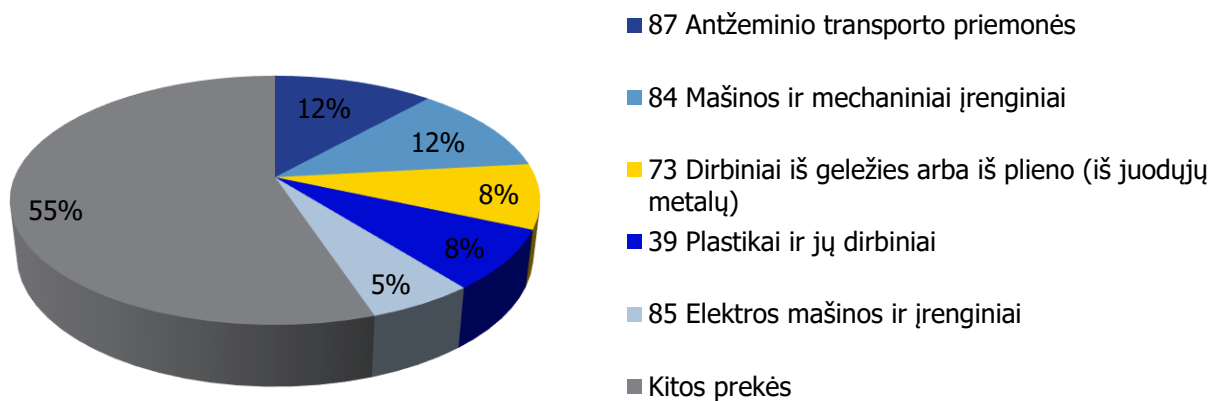

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

2019 m. Turkija buvo 26-a didžiausia Lietuvos importo tiekėja ir jai teko 0,6% (179 mln. EUR) viso Lietuvos prekių importo. Iš Turkijos 2019 m. daugiausiai importavomės transporto priemonių ir jų dalių – 12% arba 21 mln. EUR (17-a didžiausia importo tiekėja), mašinų ir mechaninių įrengimų – 12% arba 21 mln. EUR (21-a didžiausia importo tiekėja), dirbinių iš geležies arba iš plieno – 8,4% arba 15 mln. EUR (13-a didžiausia importo tiekėja), plastikų ir jų dirbinių – 7,7% arba 14 mln. EUR (20-a didžiausia importo tiekėja).

3 pav. Lietuvos prekių importo iš Turkijos struktūra 2019 m.

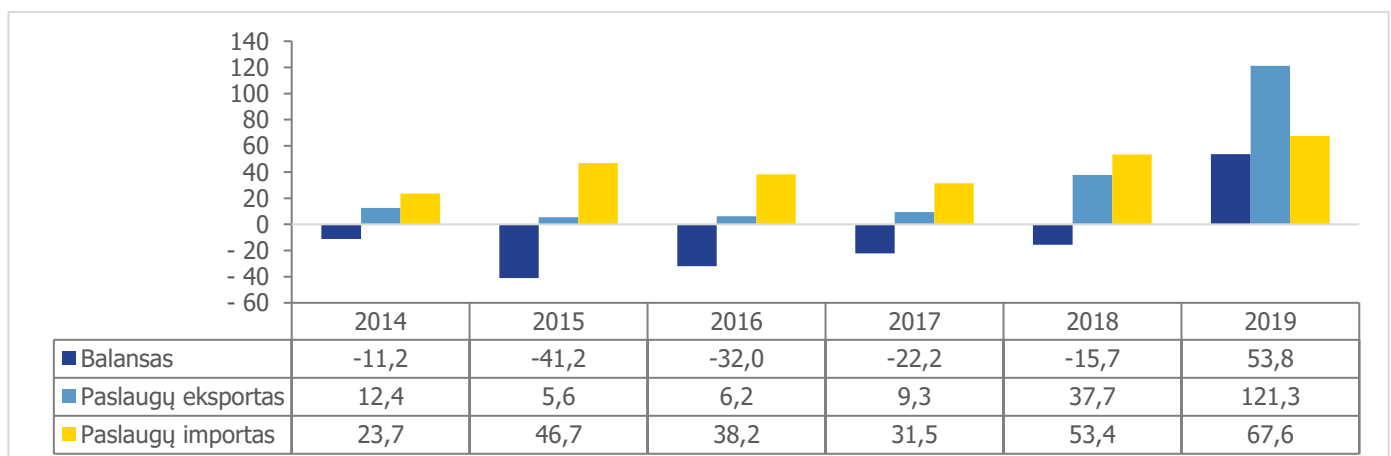

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas.

IV. PREKYBA PASLAUGOMIS

2019 m. Turkija buvo 22-a didžiausia Lietuvos paslaugų eksporto rinka, kuriai teko 1,0% (121 mln. EUR) viso Lietuvos paslaugų eksporto. Paslaugų importas iš Turkijos siekė 68 mln. EUR, kas sudarė 1,0% viso Lietuvos paslaugų importo 2019 m. ir Turkija buvo 22-a didžiausia paslaugų importo tiekėja.

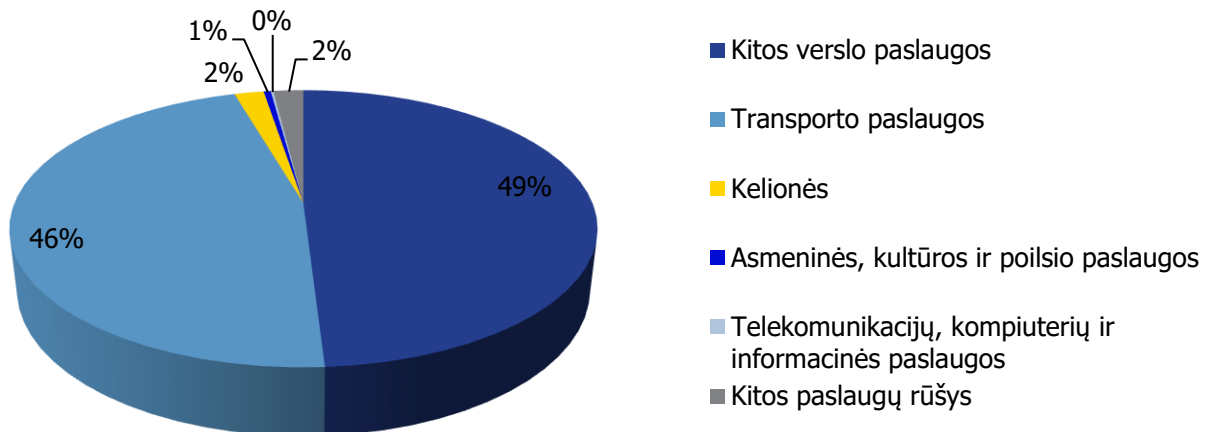
4 pav. Lietuvos ir Turkijos užsienio prekyba (paslaugos) 2014-2019 m., mln. EUR

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2019 m. iš Lietuvos į Turkiją daugiausiai buvo eksportuota kitų verslo paslaugų (daugiausiai veiklos nuoma) – 49% arba 60 mln. EUR (10-a didžiausia eksporto rinka), transporto paslaugų – 46% arba 56 mln. EUR (20-a didžiausia eksporto rinka), kelionių – 1,9% arba 2,3 mln. EUR (32-a didžiausia eksporto rinka).

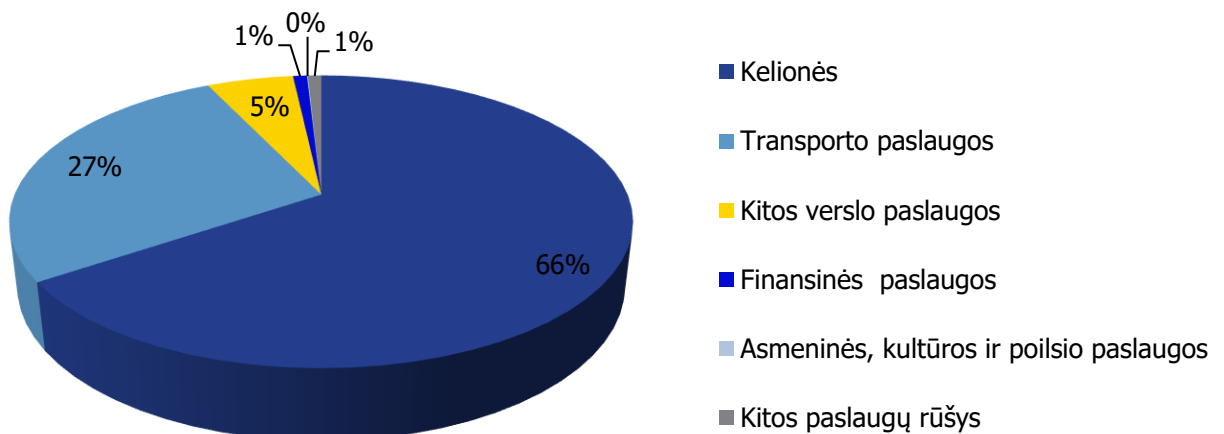
5 pav. Paslaugų eksporto iš Lietuvos į Turkiją struktūra 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2019 m. iš Turkijos į Lietuvą daugiausiai buvo importuota kelionių – 66% arba 44 mln. EUR (10-a didžiausia importo tiekėja), transporto paslaugų – 27% arba 18 mln. EUR (33-a didžiausia importo tiekėja), kitų verslo paslaugų – 5,4% arba 3,6 mln. EUR (29-a didžiausia importo tiekėja).

6 pav. Lietuvos paslaugų importo iš Turkijos struktūra 2019 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas.

V. PERSPEKTYVŪS SEKTORIAI

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM)¹ nustatyta apie 1125 prekių grupių (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčių geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Turkijos rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į Turkiją yra šie: chemijos pramonė produktai, mašinos ir įrenginiai, tekstilės gaminiai, metalo gaminiai bei maisto produktai.

2 lentelė. Didžiausią eksporto potencialą Turkijos rinkoje turintys Lietuvos sektoriai pagal EGVM.

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galimybės
IŠ VISO	1125
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	228
Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	159
Tekstilės gaminių gamyba	113
Pagrindinių metalų gamyba	90
Metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba	49
Maisto produktų gamyba	48
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	46
Elektros įrangos gamyba	45
Guminių ir plastikinių gaminių gamyba	43
Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba	42
Kitų nemetalo mineralinių produktų gamyba	38
Augalininkystė ir gyvulininkystė, medžioklė ir susijusių paslaugų veikla	37
Kitos	187

Šaltinis: UN Comtrade, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

¹ Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistąjį santykinį pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinį pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą, importo rinkos dydį, rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką) ir importo muitus.